

**De ovale astarte *Tridonta elliptica*
(Brown, 1827) van Maasvlakte 2**

Door Arthur Reinink¹

Vanaf het moment dat Maasvlakte 2 toegankelijk was voor het publiek, heeft de auteur tussen de vijf à tien keer een gehele dag naar fossielen gezocht. Al snel viel daarbij op dat van de tweekleppigen de fossiele grote astarte *Tridonta borealis* (Schumacher, 1817) in het geheel niet zeldzaam is. Terwijl van Maasvlakte 1 slechts een handjevol van deze soort verzameld is, zijn er in de periode van Maasvlakte 2 al enkele honderden exemplaren verzameld. Temidden van alle astarteschelpen bevindt zich één klepje dat ontegenzeggelijk niet deze grote astarte maar een andere astartesoort betreft. Aan de hand van tekeningen en beschrijvingen van fossiele tweekleppigen (Janssen & Van der Slik, 1974 en Moerdijk *et al.*, 1910) komt de auteur uit op een voorlopige determinatie: de ovale astarte *Tridonta elliptica* (Brown, 1827) (zie afb. 1a en 2a). Bij deze determinatie wordt rekening gehouden, mocht zij onjuist zijn, dat *Tridonta domburgensis* Janssen & Van der Slik, 1974 als goede tweede gegadigde in beeld komt. De determinatie werd aan de hand van de hier getoonde afbeeldingen voorgelegd aan Frank Wesselingh, die deze bevestigt en denkt dat het om een juveniel exemplaar gaat, maar het voor de zekerheid ook voorlegt aan de specialist Peter Moerdijk. Ook hém lijkt het om *Tridonta elliptica* te gaan.

Beschrijving van de schelp

De lengte van de schelp bedraagt ruim 23 millimeter, de breedte vrijwel 17 millimeter. De schelp is tamelijk ovaal van vorm en in verhouding tot de grootte vrij stevig. De rand aan de onderzijde is niet gecreneleerd. De schelpklep heeft vrij krachtig ontwikkelde concentrische ribben. Ze zijn beige-kleurig en contrasteren met de grijswitte groeven. De schelp onderscheidt zich van de soort *domburgensis* door de krachtiger ontwikkelde ribben, de stevigere en bollere schelp en de minder uitstekende top met breder en dieper gelegen lunula (Janssen & Van der Slik, 1974 en Moerdijk *et al.*, 2010).

Voorkomen van de ovale astarte

Tegenwoordig komt de ovale astarte *Tridonta elliptica* nog voor in boreale gebieden waar hij in West-Europa Groot-

Britannië als zuidgrens heeft en leeft op dieptes tussen de 20 en 250 meter (Moerdijk *et al.*, 2010). Fossiel is de schelp bekend uit het Pliocen en het Kwartair van westelijk Noord-Amerika en uit het Vroeg Pleistoceen van het Noordzeebekken (Moerdijk *et al.*, 2010). In Nederland zijn deze schelpen met name bekend van het kustgebied van Walcheren en Noord-Beveland en zeldzaam van het Sloegebied (Janssen & Van der Slik, 1974 en Moerdijk *et al.*, 2010). Van de Maasvlakte zijn op het moment, inclusief het hier beschreven exemplaar, twee of drie kleppen bekend (mail Frank Wesselingh), terwijl ook een enkel exemplaar bekend is van Hoek van Holland (Moerdijk *et al.*, 2010 en Wesselingh *et al.*, 2010). Mogelijk dat het materiaal van de Maasvlakte en Hoek van Holland jonger is; de schelpen zijn minder zwaar en lichter van kleur, terwijl die van de Zeeuwse kust diepblauw tot bruin van kleur zijn (Wesselingh *et al.*, 2010).

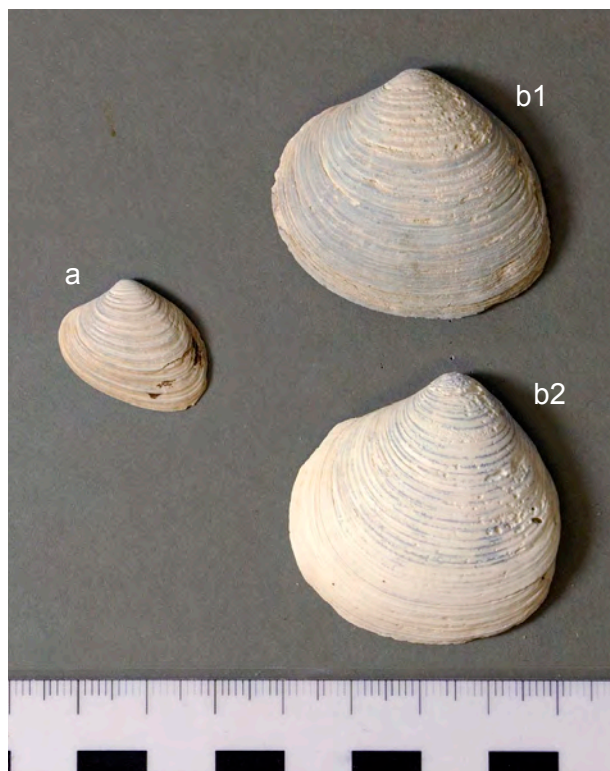
Dankzegging

Graag zeg ik Eelco Kruidenier dank voor het maken van de foto's en Frank Wesselingh en Peter Moerdijk voor de verificatie van de determinatie.

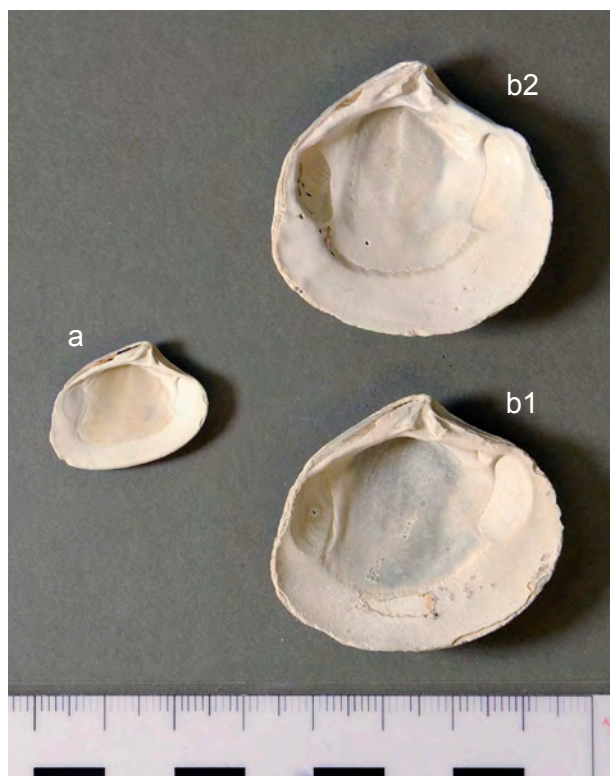
Literatuur

- Janssen, A.W. & L. van der Slik, 1974. De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten tweede serie, 6. – Basteria, Vol. 38 (3/4): 45-81.
- Moerdijk, P.W., A.W. Janssen, F.P. Wesselingh, G.A. Peeters, R. Pouwer, F.A.D. van Nieulande, A.C. Janse, M. Vervoenen, L. van der Slik en J.J. ter Poorten, 2010. Bivalvia (Tweekleppigen). In: De fossiele schelpen van de Nederlandse kust, (red. P.W. Moerdijk) (uitg. NCB Naturalis, KNNV): 67-289.
- Wesselingh, F.P., F.A.D. van Nieulande, A.C. Janse, R. Rijken en A.W. Janssen, 2010. Verzamelen. In: De fossiele schelpen van de Nederlandse kust (red. P.W. Moerdijk) (uitg. NCB Naturalis, KNNV): 35-39.

¹Arthur Reinink, e-mail: paard66@online.nl

1. Links (a) *Tridonta elliptica* (Brown, 1827), buitenzijde schelpklep van de ovale astarte, van ruim 23 mm lang en vrijwel 17 mm breed. Rechts (b) *Tridonta borealis* (Schumacher, 1817) met boven de ovale vorm (b1) van 42 mm lang en ruim 36,7 mm breed en onder een meer ronde vorm (b2) van 40 mm lang, 40 mm breed. Allen van Maasvlakte 2. Foto Naturalis Biodiversity Center.

2. Links (a) *Tridonta elliptica* (Brown, 1827), binnenzijde schelpklep van de ovale astarte. Rechts (b) *Tridonta borealis* (Schumacher, 1817) met onder de ovale vorm (b1) en boven de meer ronde vorm (b2). Foto Naturalis Biodiversity Center.